

INDIVIDUALIZACIJA RIZIKA STAROSTI

Panika na pomolu: U domove umirovljenika samo siromašni!

Dvije prijateljice, različitih sudbina, tri godine dijele sobu u zagrebačkom domu. Jedna ima mirovinu od 1.400 kuna, a druga 5.500 kuna. Kako u Ministarstvu socijalne politike i mladih procjenjuju da je ekonomska cijena smještaja u domu 6.000 - 7.000 kuna, obje bi trebale, umjesto dosadašnjih 2.200 kuna mjesečno, plaćati puni iznos. Prva nema novaca niti za razliku, a drugoj bi mogla pomoći kćerka, ujedno samohrana majka dvoje djece.

Kuda će te dvije žene? Prvo, žele li dalje ostati u domu, trebat će platiti punu cijenu do ekonomske, a razliku će, ne mogu

li one, platit će socijalna sredstva. Prvoj su, međutim, otkrili da ima pola kuće u bespuću poljoprivredne regije, koju nitko ne želi kupiti, a nema niti čiste vlasničke papire, što je dovoljan razlog da joj država ne plati razliku do pune cijene. Drugoj su otkrili da kćer ipak mora platiti razliku od oko 1.500 kn mjesečno, iako će zbog tog izdatka njezini unuci morati odustati od tečaja stranog jezika, jer nema za jedno i drugo.

Podaci u Ministarstvu socijalne politike govore da je od 11 tisuća korisnika u 45 županijskih domova, samo 1900 socijalnih slučajeva smještenih u dom po rješenju centra za socijalnu skrb. Ta će se praksa mijenjati. Cijene u svim domovima izjednačit će se, a država će skrbiti samo o onima koji nemaju, što je i temeljno načelo socijalne skrbi. - Doplačivat će se razlika samo onima koji nemaju toliko i kojima briga i skrb treba 24 sata - najavljuje Iva Prpić, pomoćnica ministrice.

Izjednačavanje cijena u županijskim domovima s tržišnima zaživjet će 2015. Naime, Zakon o socijalnoj skrbi od 1. siječnja propisuje da su domovi dužni u roku od godine dana pribaviti rješenja o ispunjavanju uvjeta za pružanje socijalnih usluga. Ministarstvo će istodobno pripremiti metodologiju za izračun cijene i pokrenuti reviziju. Hrvatska je s 2,31 posto starijih osoba u institucionalnom smještaju daleko od europskog standarda, gdje je takvom skrbi obuhvaćeno oko pet posto stanovnika starijih od 65 godina.

To nije priča o poskupljenju od dvadesetak posto iz prošle godine. To je priča o uvođenju još oštrije stratifikacije ljudi, produbljenu nejednakosti, otvaranju Pandorine kutije siromaštva starih i poniženju. Pitanje je kako se preko noći može preobrtati sustave iz socijalno osjetljivih i utemeljenih na solidarnosti, do onih koji svoju filozofiju grade na individualiziranom riziku starosti i siromaštva. Kuda ide Hrvatska?

U OVOM BROJU:

**Vodič HZZO-a.. info.HZMO...
Pravo na zdravlje...**

Akcija solidarnosti: Siguran rad = sigurna mirovina

ZAKON O SOCIJALNOJ SKRBI:

Kako iscijediti siromašne

U medijima je došlo do svojevrsnog sukoba viđenja ministrice Milanke Opačić i pučke pravobraniteljice Lore Vidović. Po novom Zakonu o socijalnoj skrbi iz pera potpredsjednica Vlade RH Milanka Opačić, ispada da ukoliko ima određenu imovinu, korisnik socijalne skrbi plaća sam sebi naknadu čiju mu visinu određuje država. Ukoliko nema imovinu, nasljednici su se dužni brinuti za njega. Ima li bilo kakvu imovinu na koju mu se može upisati država, mora je prodati, jer inače ne može ostvariti prava iz zakona o socijalnoj skrbi. Dakle, država vrši upis zabilježbe tražbine u zemljišnim knjigama, pa time smanjuje šanse za njezinu prodaju...

Ima li neku imovinu, a nekim čudom uspije ostvariti kakvo pravo iz zakona, na socijalnu pomoć, dom i slično, taj novac državi netko mora vratiti. Država će staviti na imovinu zabilježbu o dugu, korisnik - hrvatska sirotinja, ponovo mora prodati što ima i namiriti državu, a ako umre

- nasljednici moraju vratiti sve što je država isplatila korisniku ili će država "osvojiti" imovinu sirotinje.

Čak i kad umre, hrvatska sirotinja je dužna sve troškove platiti državi, nasljednici novcem ili prodajom imovine koju su naslijedili. U čl. 50 zakona, eksplicitno kažu u stavku 2. ako ima prihod, odnosno imovinu korisnik iz stavka 1. (koji je umro) mora vratiti jednokratnu pomoć za troškove svog pokopa, a ako ne on, onda nasljednici. U iznos troškova ulazi i prijevoz pokojnika, stavak 3.

Mnogi će izgubiti i socijalnu pomoć. Samac ili član kućanstva koji osim kuće ili stana u kojem živi ima i drugu nekretninu, može je iznajmiti. Isto vrijedi i za onog koji ima poslovni prostor, a ne koristi ga za registriranu djelatnost, ili tko ima vrijedne pokretne poput plovila, umjetnina i sl. Samac ili član kućanstva koji ima u vlasništvu imovinu čijim bi korištenjem ili prodajom a da si ne ugrozi osnovne životne potrebe, mogao osigu-

rati sredstva u iznosu zajamčene minimalne naknade.

Samac koji je sklopio ugovor o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju, i to kao primatelj uzdržavanja. Samac ili član kućanstva koji je u razdoblju od tri godine prije podnošenja zahtjeva prodao ili darovao imovinu, odrekao se prava na nasljeđivanje ili ustupio svoj nasljedni dio ako si je time mogao osigurati uzdržavanje u iznosu zajamčene minimalne naknade i nakon podnošenja zahtjeva.

Samac ili član kućanstva koji ima osobno vozilo koje ne služi njemu ili članu kućanstva za prijevoz jer je invalid, koje ne služi za prijevoz starije ili nemoćne osobe ili teško pokretne osobe ili mu pak nije nužno jer živi u mjestu koje je prometno izolirano.

Otvorimo oči, pratimo primjenu, javljajmo primjere nepravde u naše pravno savjetovanište. Zakoni su zato da se mogu i popravljati, a Sindikat umirovljenika Hrvatske to će i učiniti.

PREKO GRANICE

Dan žena na talijanski način

Ženski odbor SPI-CGIL/Sindikata umirovljenika Italije, te onaj za provinciju Udine, sazvali su konvenciju dan uoči Međunarodnog dana žena i pozvali predsjednicu SUH-a i dugogodišnju dužnosnicu FERPA/Europske federacije za umirovljenike i starije osobe, da bude glavna gošća. Prijatelje preko granice, pogotovo iz bliskog SPI-a se ne odbija.

Uglavnom, konvencija se održavala u centru Ernesto Balducci Zugliano (Udine), što je u naravi veliki župni centar za više stotina sudionika nazvan po karizmatičnom svećeniku koji se posebno posvećivao pitanjima pravde i mira. Stoga nije bilo neobično da je uvodni pozdrav održao nadahnutim riječima don Pier Luigi di Piazza iz Centra. Za nekoga neobična kombinacija, za talijanske „lijeve“ sindikaliste, posve uobičajena. Zajednički interesi su ono što ih vodi, a ne ideološke i ine barijere.

Nakon vrlo zanimljivih i inovativnih prezentacija uglednih sociologinja i aktivistica, među kojima je bila i bivša članica rukovodstva FERPA-e i voditeljica međunarodnog odjela SPI-ja Renata Bagatin,

na engleskom je predavanje o mirovinskom modelu koji bi pogodovao ženama održala i predsjednica SUH-a Jasna Petrović, dobivši puno pljeska i simpatija.

Neobičan Dan žena, nakon konvencije pod nazivom „Kakvu Europu žele žene“, završio je zajedničkim blagovanjem zaloga sa svih strana Europe: uz ličke poli-

ce s malo slanine i hrvatsku slatku pitu od sira, bili su tu i grčka musaka, belgijski finnocchio, rumunjska varijanta sarame, bosanska baklava... a potom i glazba. Neobičan i zanimljiv skup koji je spojio Europu, lijeve sindikate, katoličku crkvu, stare... na posve integriran i nadahnjujući način.

ZAŠTO USTAVNI SUD NIJE UKINIO DODATNI ZDRAVSTVENI DOPRINOS ZA UMIROVLJENIKE?

Od Milinovića do Milanovića

Sjećate li se rodeo kampanje zdravstvene reforme bivšeg ministra zdravstva dr. Darka Milinovića (HDZ)? Nakon 50 prezentacija, nekako je usput odustao od svoje izvorne ideje da uvede zdravstveni doprinos umirovljenicima, ostavljajući naznaku da bi se to ipak moglo uvesti za one s najvišim mirovinama. Tako i bi.

Zahvaljujući tom živopisnom političaru, prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima koji je stupio na snagu 1. siječnja 2009., Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje je obveznik obračuna dodatnog doprinosa za zdravstveno osiguranje iz i na mirovine. To je bilo prvi put u povijesti hrvatskog mirovinskog osiguranja i zdravstvenog osiguranja da korisnici mirovine iz svoje neto mirovine plaćaju (dodatni) doprinos za zdravstveno osiguranje! Nikoga nije zanimalo to što se Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima selektivno primjenjivao, dok početkom 2011. nije retroaktivno legalizirano takvo stajalište.

Doprinos se obračunava po stopi od 1%, ako je mjesečna svota mirovine manja ili jednaka svoti prosječne neto plaće po zaposlenom u pravnim osobama Republike Hrvatske za razdoblje od siječnja do kolovoza ili po stopi od 3%, ako je mjesečna svota mirovine viša od svote prosječne neto plaće. Socijalna osjetljivost predlagača se očitovala u odluci da se doprinos ne usteže od mirovina ako je obračunat po stopi od 3%, već ga za njih u zdravstveni proračun uplaćuje HZMO. Kako se naknadno odustalo od naplaćivanja poreza hrvatskim braniteljima, SUH je bio stajališta kako se time nejednako tretiraju umirovljenici s višim mirovinama u odnosu na hrvatske branitelje s jednako visokim mirovinama. Neustavnost smo vidjeli i u tome što uvedeni model omogućava da u graničnim slučajevima korisnici s većom bruto mirovinom nakon plaćanja dodatnog doprinosa imaju neto mirovinu koja je ispod granice za plaćanje tog doprinosa.

Sindikata umirovljenika Hrvatske odmah je podnio Ustavnom sudu prijedlog za pokretanje ocjene ustavnosti pojedinih odredaba Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima kojima je umirovljenicima uvedeno plaćanje dodatnog doprinosa za zdravstveno osiguranje. Slične su zahtjeve podnijeli i Hrvatska stranka umirovljenika te društvo Hrvatski umirovljenik.

- Smatramo da su uvođenjem dodatnog doprinosa povrijedene odredbe članka 3. Ustava o jednakosti, socijalnoj pravdi, poštovanju prava čovjeka i vladavine prava koje spadaju u najviše vrednote našeg ustavnog poretka, a izrazito su povrijedene odredbe člana 4. Ustava o jednakosti pred zakonom. Umirovljenici smatraju da uvođenje dodatnoga zdravstvenog doprinosa obezvrjeđuje ono što su osiguranici uplatili do umirovljenja i negira sustav dominantne socijalne pravde.

Tadašnji čelnici SUH-a pozvali su Ustavni sud da što prije odgovori na njihov zahtjev i nadi da će odgovor dobiti u roku od godine dana, kako je to predviđeno Ustavnim zakonom o Ustavnom sudu. Čekalo se. Slale su se požurnice. I prošlo je 5 godina, kad su časni ustavni suci 18. veljače o.g. poslali poštom svoj odgovor: „Ne prihvaća se prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu formalne suglasnosti s Ustavom Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima (‘Narodne novine’ broj 152/08.).“ Ne prihvaća se ništa.

„Sukladno navedenim ustavnim odredbama, načelno je stajalište Ustavnog suda da je zakonodavac samostalan u uređenju poreznog sustava Republike Hrvatske, uz obvezu uvažavanja ustavnih načela jednakosti i pravednosti. Prema tim načelima, porezne obveze moraju biti utvrđene i raspoređene na sve porezne obveznike na način da budu razmjerne ekonomskoj snazi poreznih obveznika, odnosno u skladu sa zahtjevom ravnomjerne raspodjele poreznog tereta.“ - piše u rješenju, koje se, u obrazloženjima poziva i na ustaljenu praksu Saveznog ustavnog suda Savezne Republike Njemačke.

Uglavnom, činjenica da zdravstveni doprinos plaćaju umirovljenici koji su više doprinosili zemlji, što potvrđuju i svojim mirovinama, nikoga ne dira, kao niti primjedbe da bi se taj propis trebao odnositi samo na one umirovljene po donošenju tog zakona. Kao što je činjenica da Ustavni sud naglašava kako se mirovine i druga socijalna davanja iz mirovinskog osiguranja utemeljenog na generacijskoj solidarnosti ne mogu podvesti pod pravo vlasništva u smislu privatnog prava, jer je riječ o davanjima javnopravne naravi, koja izviru iz sustava obveznih doprinosa s posebnom javnopravnom svrhom. U tom je smislu ustavnopravno dopušteno mijenjati, pa i ukidati, pojedine vrste (oblike) mirovinskih davanja iz tog sustava do granice koja ne dovodi u pitanje samu bit prava na mirovinu.

Ustavni sud naglašava i to da Ustav ne traži izrijeckom poštovanje razmatranog ‘poreznog’ načela, da potpunu razmjernost, jednakost i pravednost nije moguće postići ni u jednom ‘poreznom’ propisu, da je riječ o manjoj skupini adresata, da se ne radi o prekomjernom opterećenju pripadnika te skupine jer usprkos odabranom modelu, tim doprinosom nije dirnut ‘egzistencijalni minimum’. Toliko od suda, koji bi drukčije reagirao, dopustite malo sarkazma, da je riječ o većoj skupini adresata i da su prekomjerno opterećeni. Malo je dopušteno, više nije. Gdje je tu zaštita ustavnih prava. A Vlada je u očitovanju klasa: 022-03/13-15/46, ur. broj: 50301-05/16-14-7 od 23. siječnja 2014. navela kako je sve to pravedno i ispravno, te time sama sebi uskočila u usta i etiku, jer je u Planu 21 jasno obećala kako će ukinuti zdravstveni doprinos za umirovljenike. Aktualni ministar Ranko Ostojić u društvu sadašnjeg premijera Zorana Milanovića diljem Hrvatske je naglašavao kako će odmah ukinuti ‘dvostruko oporezivanje starijih osoba koji plaćaju dodatni zdravstveni doprinos od 3%’. Tko bi im više vjerovao?!

Dakle, obvezatni zdravstveni doprinos za dio umirovljenika - ostaje, tj. oduzima im se, uz sve poreze i prireze, još 3 posto od svake mirovine koja bi ove godine prešla 5.507,00 kn! Što nam preostaje? Borba svim političkim i inim sredstvima, do otvorenih metoda borbe, za brisanje ove nepravde. Uskoro krećemo s inicijativom za izmjene i dopune Zakona o doprinosima u kojem ćemo, uz neke druge korekcije doprinosa, zatražiti i brisanje članaka koji dvostruko terete umirovljenike.

Jasna A. Petrović

Buka koju treba čuti vlada

**AKCIJA SOLIDARNOSTI
SIGURAN RAD = SIGURNA MIROVINA**

25. veljače 2014., dan prije nego što je novi Zakon o radu u Hrvatskom saboru na „propušten“ na prvo čitanje, u Hrvatskoj je održan opći štrajk solidarnosti, formalno kao podrška ZRC-u Lipik i Areni Pula čiji su radnici zbog neisplate plaća u štrajku (a u stvarnosti generalni štrajk upozorenja). Zakon o radu mora pasti!

Na pet minuta stali su tramvaji ZET-a u Zagrebu, autobusi u Osijeku, ali i vlakovi HŽ-a. Nastava u većini škola okončana je u podne. Na fakultetima se od 12 do 14 sati nisu održavala predavanja, a sindikati su pozvali i tijela državne uprave da ne rade u tom razdoblju. Brojne su tvornice zaustavile rad, ali ne i šoping centri...

- Čujete zvuk sirena, buka je glasna i to je buka koju treba čuti Vlada RH - rekao je Mladen Novosel, predsjednik SSSH-a, te najavio i prosvjed već sljedećeg dana u 9 sati na Markovom trgu.

Sljedećeg dana, sabornici su dočekivani od strane sindikalnih čelnika koji su im dijelili letke, a onda je započeo direktni prijenos iz sabornice. Sindikalisti na Markovom trgu su zviždali, čegrtali, pjevali, skandirali. Najviše je „podrške“ dobio ministar Mrsić i njegovo obrazloženje.

- Ustat će sindikati, nezaposleni, članovi i nečlanovi sindi-

kata, ali očekujemo potporu umirovljenika zbog budućnosti njihove djece i unučadi, potporu nezaposlenih jer ne moraju brinuti o budućnosti jer ju neće ni imati ako se ovi zakoni donesu. Ovo više nije naša bitka, ovo je bitka za budućnost hrvatskog tržišta rada - rekao je Krešimir Sever, predsjednik NHS-a.

Štrajk su podržale i brojne udruge članice Ženske fronte za radna i socijalna prava, glumci iz „Gavelle“, riječkog HNK-a, liječnici KBC Split; novinari... Iz svih krajeva Hrvatske stizale su vijesti o zaustavljenom radu solidarnosti. Laburisti su predložili Zakon o radu nazvali „antiradničkim i anticivilizacijskim“, a za nastavak socijalnog dijaloga oglasili su se i koalicijski partneri, poput HSU-a, da bi ipak glasali za zakon.

Sindikata umirovljenika Hrvatske odlučio je održati akcije solidarnosti „Siguran rad = sigurna mirovina“ u desetak gradova, ponegdje i prave performanse s vagama na kojima su doprinosi nerijetko pretegnuli - mirovine. Na svim su akcijama dijeljeni letci u kojima se pruža potpora štrajku organiziranom od strane svih sindikalnih središnjica protiv zakona koji bi mogao imati teške posljedice i na održivost mirovinskog sustava te materijalna prava postojećih i budućih umirovljenika.

1. Sindikat umirovljenika Hrvatske (SUH) pruža potporu štrajku solidarnosti (generalnom štrajku) hrvatskih radnica i radnika, organiziranom od strane svih sindikalnih središnjica u svrhu odbacivanja Prijedloga Zakona o radu.
2. Štrajk podržavamo kao udruga umirovljenika čiji je neposredni interes opstanak stabilnog, sigurnog, zaštićenog i dostojno plaćenog rada, jer se temeljem samo takvog rada može održati društvo solidarnosti u kojemu će rizik od starosti, bolesti i siromaštva biti društvena odgovornost, a ne isključivo briga pojedinca. Bez sigurnog rada i sigurne plaće, nema dovoljno sredstava iz doprinosa kojima bi se osigurale sigurne mirovine i zadovoljavajuća zdravstvena zaštita
3. Pozivamo Vladu da povuče predloženi Zakon o radu, odnosno zastupnice i zastupnike Hrvatskog sabora da ga ne usvoje, jer se njime neće privući više investicija i otvoriti više radnih mjesta, već se uvodi deregulacija stečenih prava radnika i radnica i time destabilizira ukupni ekonomski i socijalni sustav. Ovim se zakonom ukida rad na neodređeno, promovira nesigurne fleksibilne oblike rada (rad na određeno, prijenos ugovora o radu, agencijski rad, vaučer rad itd.), radni se tjedan produljuje do 60 sati, oslabljuje sindikate i kolektivno pregovaranje te ograničava pravo na štrajk. Ovim se zakonom ukidaju temelji socijalne države, osobnih sloboda i demokracije, a uvodi bespoštedni zakon profita i blagostanja samo za malobrojne te fleksploatacija umjesto fleksigurnosti.

4. Za razliku od svojih roditelja, koji su mogli računati na stalno zaposlenje koje im je osiguravalo mirovinsko i zdravstveno osiguranje, definirano osmosatno radno vrijeme, godišnje odmore, slobodne vikende i, na kraju, kakvu-takvu mirovinu, današnji mladi radnici post-industrijskog globalnog kapitalizma mogu računati samo na - permanentnu nesigurnost. Trudnice i majke koje koriste bolovanje već sada masovno dobivaju otkaze; mladi nemaju financijskih mogućnosti za zasnivanje obitelji, nisu kreditno sposobni, već ih uzdržavaju njihovi roditelji, bake i djedovi od mizernih mirovina. Dob za umirovljenje je već podignuta na visokih 67 godina, a od radnika i radnica se očekuje da rade 40-45 godina s uplaćenim doprinosima. To je čista prevara, jer s novim Zakonom o radu u fleksibiliziranom tržištu mladi neće moći steći niti minimalne uvjete za mirovinu, već će završiti primajući socijalnu pomoć (ukoliko je bude).
5. Zaustavimo zakon koji mladima oduzima šansu za zaposlenje, zasnivanje obitelji, dostojanstven život, a starima dostojanstvenu starost bez siromaštva. Otvoreno kažemo: svoje mirovine smo zaradili, nismo društveni teret i nismo kradljivci budućnosti mladih, ali glasno zahtijevamo da našoj djeci i unucima novim Zakonom o radu ne „presudi“ intenzivirana nesigurnost i produbljena nejednakost. S tog puta neće biti povratka. Na današnji dan na ulicama i trgovima gradova u Hrvatskoj članovi Sindikata umirovljenika Hrvatske organiziraju akciju solidarnosti „Siguran rad = sigurna mirovina“.

ZAGREB Transparenti i leci „ispod sata“

Dogovor *kod konja* na Trgu bana Jelačića na istoimenom središnjem zagrebačkom trgu; akcija solidarnosti nedaleko sata. Povjereništvo SUH-a Zagreb organiziralo je skup solidarnosti s radnicima u štrajku zbog neisplate plaća, a dvadesetak aktivista, na čelu s predsjednicom Povjereništva Biserkom Budigam i predsjednicom SUH-a Jasnom Petrović, dijelili su letke u kojima je objašnjen razlog naše solidarnosti s radnicima.

Na transparentima je pisalo: „Akcija solidarnosti s radnicima u štrajku“, Sindikat umirovljenika Hrvatske, „Siguran rad = sigurna mirovina“, no najviše je pozornosti dobio plakat na kome je bila uvećana karikatura Srećka Puntarića: u jednom kvadratiću radnik kojemu su na ramena „zajahala“ dva umirovljenika, te drugi gdje stari djedica kaže: „Od moje mirovine živi 5 mojih unuka!“. Dodali smo i komentar - „I to je naša stvarnost“.

Naše mirno druženje s građanima nije ostalo nezapaženo, jer je predsjednica Jasna Petrović dala dva intervjua, a predsjednica Povjereništva Biserka Budigam u dva je navrata objašnjavala policiji zbog čega prosvjeduujemo, diktirala svoje podatke, te smirivala „organe reda“, obećavaju-

ći kako prosvjednici nemaju nikakve opasne namjere i neće se uputiti na Markov trg.

- Građani su bili relativno slabije informirani, jer su očekivali da generalni štrajk paralizira zemlju i ispuni trgove prosvjednicima (kako to vide na televiziji iz stranih zemalja), pa smo dosta vremena potrošili na objašnjenja što je akcija solidarnosti. Nakon prosvjeda smo otišli u Gradsku kavanu na čaj i kavu i malo se ugrijati, ali i na pripremu za sindikalne prosvjede sljedećeg dana - zaključila je Biserka Budigam, zadovoljna održanom akcijom i čvrsto uvjerenjena kako sudbina mirovinskog sustava doista ovisi o sigurnom radnom mjestu.

ZADAR: Nismo kradljivci budućnosti

Podružnica SUH-a Zadar priključila se štrajku akcijom solidarnosti pod nazivom „Siguran rad = sigurna mirovina“. Predsjednik Županijskog povjereništva SUH-a Zadarske županije Mihael Hrašćanec pred brojnim je okupljenim novinarima istaknuo kako tom akcijom Sindikat umirovljenika Hrvatske pruža potporu štrajku solidarnosti hrvatskih radnica i radnika, a pravni zastupnik zadarskog Ureda SSSH-a Vedran Uranija je oštro osudio namjeru zakonodavca za smanjivanje radničkih prava.

Mihael Hrašćanec je pojasnio kako SUH podržava štrajk kao udruga umirovljenika čiji je neposredni interes opstanak stabilnog, sigurnog, zaštićenog i dostojno plaćenog rada jer se, kako je kazao, samo temeljem takvog rada može održati društvo solidarnosti u kojemu će se radnici u mirovini zaštititi od siromaštva. Posebno je naglasio kako se ovim zakonom ukidaju temelji socijalne države te uvodi bespoštedni zakon profita i blagostanja samo za malobrojne.

- Svoje mirovine smo zaradili, nismo društveni teret i nismo kradljivci budućnosti mladih, no zahtijevamo da našoj djeci i unucima novim Zakonom o radu ne „presudi“ intenzivirana nesigurnost i produbljena nejednakost. Dob za umirovljenje je već podignuta na visokih 67 godina, a od radnika se očekuje da rade 40 do 45 godina s uplaćenim doprinosima. To je čista prevara, jer s novim Zakonom o radu u fleksibiliziranom tržištu mladi neće moći steći niti minimalne uvjete za mirovinu, već će završiti primajući socijalnu pomoć (ukoliko je bude), zaključio je Hrašćanec.

BJELOVAR Sve je na vagi

25. veljače 2014. godine pod motom „Siguran rad = sigurna mirovina“ bjelovarska podružnica Sindikata umirovljenika Hrvatske dala je potporu štrajku solidarnosti organiziranom od strane svih sindikalnih središnjica diljem Hrvatske.

Aktivnosti su bile usklađene s aktivnostima središnjice SUH-a i Uredom Saveza samostalnih sindikata Hrvatske - Bjelovar. Članovi Podružnice SUH-a Bjelovar na skupu u središtu grada objašnjavali su usmeno i putem prigodnog letka razloge zbog kojih se i umirovljenici trebaju solidarizirati s radnicima koji štrajkaju, koji rade, a ne dobivaju plaću, te uopće sa svim radnicima, jer bi prijedlogom novog Zakona o radu bili dodatno opterećeni i obespravljani.

- Performans „doprinosi - mirovina“ zainteresirao je prolaznike za događanje ispred zgrade gdje je sjedište sindikata u Gundulićevoj 1, ali ostaje osjećaj nemogućnosti utjecaja na poboljšanje našeg radnog zakonodavstva, sadašnjeg i budućeg, u korist hrvatskih radnika, a time i umirovljenika je siguran rad osigurava i sigurnu mirovinu - naglasila je predsjednica Podružnice i Županijskog povjereništva Bjelovarsko-bilogorske županije Ana Široki.

OSIJEK: Štrajk na tržnici!

- Akciju solidarnosti smo proveli na osječkoj glavnoj tržnici, jer se tamo u podne kreće najviše ljudi. Pozvali smo prodavače i kupce da se pridruže akciji na način da prestanu s prodajom na 5 minuta, odaziv je bio gotovo 90%! K tome, kud bismo drugdje otišli s performansom u kojem glavnu ulogu igra vaga! - naglašava Mato Obradović, pred-

sjednik Županijskog povjereništva Osječko-baranjske županije.

Akcija je izazvala izrazitu medijsku pažnju, odazvali su se HTV, Osječka televizija i Radio Osijek, no informaciju i snimke preuzeli su i zabilježili brojni drugi mediji. Prilog je emitiran na HTV-u dva puta - u Županijskoj panorami te emisiji Treća dob, a naš Mato kako poziva prodavačice i prodavače na glavnoj osječkoj tržnici da se solidariziraju sa štrajkom - postao je prepoznatljivo lice.

- Mišljenja sam da je akcija uspjela, jer uz performans smo podijelili 200 letaka, te razgovarali s brojnim građanima. Mnogima je to bilo prvi put da povežu značenje sigurnog i dostojanstvenog posla i mirovinskog sustava - zaključuje Obradović. U Osječko-baranjskoj županiji akcije solidarnosti organizirale su i podružnice SUH-a **Donji Miholjac** i **Đakovo**

DUGO SELO Destabiliziran socijalni sustav

Organiziranjem akcije „Siguran rad = sigurna mirovina“ dugoselska podružnica Sindikata umirovljenika Hrvatske (SUH) dala je potporu štrajku

solidarnosti koji se organizirao od 12 do 14 sati od strane svih sindikalnih središnjica. Sukladno hrvatskim zakonima generalni štrajk se ne može održati, stoga se proveo štrajk solidarnosti zbog neisplata 25 plaća radnicima Zdravstveno-rekreativnog centra u Lipiku, koji je u većinskom vlasništvu države, te neisplata šest plaća u Areni Pula, koja je u privatnom vlasništvu.

- Glavni nam je cilj je upozoriti na štetne izmjene Zakona o radu (ZOR) koji će umanjiti prava i dostojanstvo radnika, jer se promovira nesigurne fleksibilne oblike rada, te kroz smanjene doprinose ugrožava i mirovinski sustava, a današnji mladi radnici postindustrijskog globalnog kapitalizma mogu računati smo na - permanentnu nesigurnost, a ne na penziju - objasnili su čelnici dugoselske podružnice.

- Pozivamo stoga zastupnice i zastupnike Hrvatskog sabora da ga ne usvoje, jer se njime neće privući više investicija i otvoriti više radnih mjesta, već se uvodi deregulacija stečenih prava radnika i radnica i time destabilizira ukupni ekonomski i socijalni sustav - zaključio je predsjednik SUH-a Dugo Selo Josip Sahor na akciji solidarnosti, kojom je prigodom održana i izvanredna sjednica njezinog Predsjedništva SUH-a.

SPLIT: Leci na Bačvicama

- U znak potpore štrajku solidarnosti Podružnica SUH-a Split objavila letak na Radio Splitu, te organizirala dijeljenje letka na području Bačvica te svom članstvu - javila je predsjednica splitske Podružnice Asja Tomin.

SLAVONSKI BROD Nesigurna budućnost

Županijsko povjereništvo SUH-a Brodsko-posavske županije odazvao se općem štrajku solidarnosti u znak potpore radničkim sindikatima. SUH se također protivi predloženom Zakonu o radu, koji smanjuje radnička prava, radno mjesto čini nesigurnim, produžava radno vrijeme, a smanjuje zaštitu radnika, utjecaj sindikata i pravo na štrajk. Po takvom zakonu mladi radnici će isprekidanim radnim stažem jedva doći do jasnih mirovina.

Predsjednik Županijskog povjereništva SUH-a Brodsko-posavske županije Stjepan Rakitić i član Glavnog odbora SUH-a Vinko Kuzmić, naglasili su kako je akcija štrajka u centru grada bila više nego uspješna, kojom je prigodom podijeljeno stotinjak letaka građanima Broda koji su rado podržali istup sindikata i popričali s umirovljenicima. Leci su dijeljeni i u akciji solidarnosti u Sikirevcima.

LUDBREG: Stanite, solidarizirajte se!

ISTRA Priopćenje medijima

Predsjednik Županijskog povjereništva SUH-a Istarske županije uputio je istarskim medijima priopćenje, pozivajući ih da objave letak kojim se Sindikat umirovljenika Hrvatske očituje porukom "Siguran rad = sigurna mirovina". Naglasio je kako je riječ o štrajku protiv vrlo opasnog i neoliberalnog zakona o radu koji uvodi nesiguran rad, posljedica čega će biti i smanjeni doprinosi i niže mirovine za sadašnje umirovljenike, a za buduće i puno tragičnije posljedice, jer će rijetki moći ostvariti tzv. punu mirovinu.

Buršić je naglasio kako se solidariziraju sa štrajkom i kao članovi SSSH i FERPA-e, a štrajk podržavaju i Međunarodna sindikalna konfederacija ITUC i Europska sindikalna konfederacija ETUC.

KRAPINA Mladi bez šanse

Članovi krapinske podružnice Sindikata umirovljenika Hrvatske u znak solidarnosti sa sindikalnim štrajkom okupili su se na središnjem Trgu Ljudevita Gaja u Krapini. Prolaznicima su dijelili letke, a kako je rekao čelnik Vjekoslav Čaklec, štrajk podržavaju kao udruga umirovljenika čiji je neposredni interes opstanak stabilnog, sigurnog, zaštićenog i dostojno plaćenog rada, jer se samo tako može održati društvo solidarnosti u kojem će rizik od starosti, bolesti i siromaštva biti društvena odgovornosti a ne isključivo briga pojedinca.

- Što se tiče mladih ljudi, za razliku od svojih roditelja koji su mogli računati na stalno zaposlenje, koje im je automatski osiguravalo mirovinsko i zdravstveno osiguranje, osmosatno radno vrijeme, godišnje odmone, slobodne vikende i na kraju kakvu-takvu mirovinu, današnji mladi radnici mogu računati samo na nesigurnost! Stoga zaustavimo Zakon koji mladima oduzima šansu za zaposlenje! - poručio je Čaklec s okupljenima kolegama.

Okrugli stol: Pravo na zdravlje starijih osoba

Potrebna prilagodba potrebama pacijenata

Pododbor za zdravstvo SUH-a organizirao je okrugli stol na temu „Pravo na zdravlje starijih osoba - financijski i organizacijski aspekti“. Skup je održan 6. ožujka u prostorijama SUH-a na trgu kralja Petra Krešimira IV. u Zagrebu, a predavači su bili prim. dr. Peter Brinar, prof. dr. Nikola Mandić te prof. dr. Boško Barac. Sudjelovale su i pročelnica Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom mr. Višnja Fortuna sa savjetnicom Andrejom Ninić, dr. Vlasta Vučevac iz Društva za palijativnu skrb HLZ-a te u ime Društva za dentalnu medicinu prof. dr. Zvonimir Kaić. Predavanja je pratila i voditeljica HRT-ove emisije za umirovljenike Anita Hršćić, a raspravom je rukovodila profesorica psihologije Biserka Budigam.

Na štetu bolesnika

U uvodnom predavanju dr. Brinar je podsjetio da financijska nestabilnost i loša organizacija zdravstvene djelatnosti u Hrvatskoj vlada još od 1990. godine. „Sve mjere koje su se donosile od 1993. godine do danas bile su restriktivne, a na štetu bolesnika i struke“, istaknuo je Brinar. Zaključio je da je potrebno definirati uzrok današnjeg stanja u zdravstvu te postaviti jasan cilj i strategiju razvoja.

Dr. Nikola Mandić govorio je o problemu financijskog deficita te neadekvatnoj i nedostatnoj financijskoj zaštiti. Istaknuo je da trošenje novca mora biti javno i transparentno te da mora postojati snažan nadzor nad radom svih službi. Predložio je da se djecu i starije od 65 godina oslobodi plaćanja participacije za lijekove te im se omogući besplatna skrb.

O uspjesima hrvatskog društva u produljenju života građana Hrvatske govorio je prof. dr. Boško Barac. Naglasio je važnost prevencije demencije i drugih tzv. staračkih bolesti. „Mladost nam je darovana, starost pripremamo sami!“, ponovio je Barac poznatu izreku te kako je glede neuroloških bolesti starije dobi potrebno pravovremeno osigurati osnovne psihološke potrebe, preduhitriti i na vrijeme liječiti poremećaje neuroloških funkcija. Također, napredak

medicine valja popratiti rješavanjem socijalnih problema starijih osoba, a mirovinski sustav treba voditi računa o dobroj diskriminaciji.

Reformski koraci

Skup je, između ostalog, zaključio da je potrebno transformirati HZZO u modernu osiguravateljsku ustanovu po uzoru na Europsku uniju te izgraditi stabilan financijski model. Naglasio je potrebu za zabranom miješanja javne i privatne djelatnosti, a HZZO mora do 1. lipnja 2014. definirati sadržaj osnovnog zdravstvenog osiguranja (OZO) te razviti dopunsko i dodatno zdravstveno osiguranje. Zbog duga u zdravstvu, koji se kreće oko 8 milijardi kuna, skup je predložio otpis dugova počevši od 1. srpnja ove godine. Uz navedeno, predložio je i prilagodbu radnog vremena zdravstvenih ustanova potrebama pacijenata, ograničenje dijagnostičkih i terapijskih listi čekanja na najviše 60 dana, poticanje privatne zdravstvene zaštite, revitalizaciju lječilišta i razvijanje zdravstvenog turizma te druge reformske zahvate. (M. T.)

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske

Za izdavača: Jasna A. Petrović,
glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo Glasila

Adresa Uredništva:

10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: Telefon/faks: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Nenad Pejušković

Tisak: GMG GRAF, Sesvete

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20.2.1996. Glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13. Zakona o porezu na promet, oslobođen obveze plaćanja poreza na promet.

Cijena: 5 kn

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4 000 kn; za pola stranice 3 000 kn i za četvrtinu stranice 2 000 kn.

hzm HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

info.HZMO

PRIOLOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE - SUH

Zagreb, ožujak 2014., godina VII., br. 3

AKTUALNA VRIJEDNOST MIROVINE OSTAJE NEPROMIJENJENA

Na 23. sjednici, održanoj 26. veljače 2013. Upravno vijeće HZMO-a donijelo je odluke o usklađivanju mirovina od 1. siječnja 2014.

Na temelju objavljenih službenih podataka Državnog zavoda za statistiku o nominalnom indeksu bruto plaća i indeksu potrošačkih cijena – za razdoblje VII – XII 2013 u odnosu na razdoblje I.-VI. 2013. donesena je **Odluka o aktualnoj vrijednosti mirovine od 1. siječnja 2014.** prema kojoj **visina aktualne vrijednosti mirovine ostaje 60,92 kn.**

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku polovica zbroja stope promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena i stope promjene prosječne bruto plaće svih zaposlenih u RH iznosi 99,8, a njihov pad 0,2 %. Budući da je Zakonom o mirovinskom osiguranju (čl. 88. st. 7.) propisano da se aktualna vrijednost mirovine ne usklađuje ako je stopa promjene jednaka ili manja od nule, aktualna vrijednost mirovine ostala je nepromijenjena.

Na sjednici je donesena **Odluka o najnižoj mirovini** za jednu godinu mirovinskog staža od 1. siječnja 2014., kojom **najniža mirovina** za jednu godinu mirovinskog staža od 1. siječnja 2014. **ostaje 59,05 kn,** i **Odluka o osnovici za određivanje naknade** zbog tjelesnog oštećenja i o usklađivanju novčanih naknada zbog tjelesnog oštećenja od 1. siječnja 2014., kojom osnovica za određivanje naknade zbog tjelesnog oštećenja, nastalog zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, od 1. siječnja ostaje 1.213,03 kn.

Također, donesene su i **Odluka o visini najniže mirovine hrvatskom branitelju Domovinskog rata za godinu 2014.** koja od 1. siječnja iznosi 2.481,75 mjesečno, te **Odluka o osnovicama za utvrđivanje vrijednosnog boda prema osobnom činu, ustrojbenom mjestu i zvanju hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata za godinu 2013.**

ISPLATA MIROVINE I ZAPOŠLJAVANJE KORISNIKA MIROVINA

Mirovine i mirovinska primanja utvrđuju se u mjesečnoj svoti i isplaćuju unatrag, za svaki protekli mjesec.

Za vrijeme zaposlenja ili obavljanja samostalne djelatnosti obustavlja se isplata mirovine i uspostavlja se svojstvo osiguranika, a nakon najmanje jedne godine provedene u osiguranju, korisnik mirovine može, pod određenim uvjetima, zatražiti ponovno određivanje mirovine, o čemu se donosi rješenje.

Iznimka su, odnosno mirovina se ne obustavlja korisniku:

- starosne mirovine koji je nastavio raditi do polovice punog radnog vremena uz izmijenjeni ugovor o radu ili
 - koji se tijekom korištenja prava zaposli do polovice punog radnog vremena
 - invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad (po prijašnjim propisima)
 - invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti
- te korisnicima koji:
- obavljaju sezonske poslove u poljoprivredi prema propisima o poticanju zapošljavanja i
 - ostvaruju drugi dohodak.

Također isplata mirovine se ne obustavlja korisnicima mirovina koji su upisani u registar poreznih obveznika po osnovi obavljanja:

- domaće radinosti i sporednog zanimanja
- djelatnosti poljoprivrede i šumarstva i
- ostale samostalne djelatnosti.

Navedeno se odnosi samo na samostalne djelatnosti upisane u registar poreznih obveznika pri Poreznoj upravi, ali ne i na umirovljenike koji obavljaju djelatnost obrta, trgovca pojedinca i djelatnost slobodnog zanimanja (npr. odvjetnik, liječnik i drugi) i koji su, da bi obavljali tu djelatnost, odnosno zanimanje, upisani u odgovarajući registar (obrotni registar, sudski registar itd.). Ti umirovljenici i nadalje potpadaju pod obvezno mirovinsko osiguranje, stječu svojstvo osiguranika te im se isplata mirovine obustavlja i miruje.

IZMJENE PROPISA - VAŽNO JE ZNATI -

- **Od 1. travnja 2014. prijave/odjave na mirovinsko osiguranje obveznici s više od 3 osiguranika moći će podnositi isključivo elektroničkim putem.**

Naime, radi usklađivanja s elektroničkim načinom predaje prijava utvrđen je prijelazni rok od tri mjeseca od dana stupanja na snagu Pravilnika o vođenju matične evidencije HZMO-a (objavljen u Narodnim novinama broj 159/2013., a stupio na snagu 1. siječnja 2014.)

Ovim su Pravilnikom uvedene dvije bitne novine:

- od 1. siječnja 2014. rok za podnošenje prijave/odjava na mirovinsko osiguranje je 24 sata
- obveznici s više od 3 osiguranika dužni su prijave podnositi elektroničkim putem.
- **Vlada RH je na sjednici održanoj 20. veljače 2014. donijela i novu Uredbu o medicinskom vještačenju u mirovinskom osiguranju.** Uredba je objavljena u Narodnim novinama broj 25/2014., a stupa na snagu prvoga dana od dana objave u Narodnim novinama, odnosno 25. veljače 2014.
- **Vlada RH je na sjednici održanoj 27. veljače 2014. donijela Odluku o potvrđivanju Statuta HZMO-a.** Statut je objavljen u Narodnim novinama broj 28/2014. i stupio je na snagu sljedećeg dana od dana objave, odnosno 28. veljače 2014.

- **Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom,** koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 13. prosinca 2013., objavljen je u Narodnim novinama broj 157/2013., a stupio je na snagu 1. siječnja 2014.

- Na internetskim stranicama Zavoda www.mirovinsko.hr objavljen je novi broj **Statističkih informacija HZMO-a,** broj 4/2013. (veljača 2014.).

KORISNICI MIROVINA I PROSJEČNE MIROVINE - U VELJAČI 2014.

VRSTE MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA U KUNAMA UMANJENA ZA POREZ I PRIREZ
I. KORISNICI MIROVINA prema zakonima o mirovinskom osiguranju **		
starosna i prijevremena starosna	644842	2.475,53
invalidska	231617	1.985,62
obiteljska	227816	1.919,62
UKUPNO	1104275	2.258,09
II. HRVATSKA VOJSKA prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (DVQ, PS i OSO)		
starosna	2630	4.465,22
invalidska	8907	3.215,17
obiteljska	732	3.581,18
UKUPNO	12269	3.504,97
III. Korisnici mirovina kojima je mirovina određena prema ZOPHBR-u		
Najniža mirovina (dl. 31. st. 3. ZOPHBR) ***	470	2.452,45
invalidska	58238	4.827,52
obiteljska	13707	6.438,39
UKUPNO	72415	5.117,02
IV. Korisnici mirovina ostvarenih prema Ugovoru između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o suradnji na području prava stradalnika rata u Bosni i Hercegovini koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji - HVO (NN, br. 2/2006.)		
invalidska	6335	2.776,03
obiteljska	587	3.111,40
UKUPNO	6922	2.806,30
SVEUKUPNO (I+II+III+IV)	1195881	2.447,17

NAPOMENA: * Prosječne mirovine (I-IV) umanjene su za porez i prirez prema Zakonu o porezu na dohodak (NN, br. 177/2004.), osim obiteljskih mirovina prema članku 9. stavku 1. točki 7. i članku 53. stavku 2.

Od obrade mirovina za lipanj 2010. (isplata u srpnju) primijenjen je Zakon o izmjenama i dopunama zakona o porezu na dohodak (NN, br. 80/2010.), a od obrade mirovina za veljaču 2012. (isplata u ožujku) Zakon o izmjenama i dopunama zakona o porezu na dohodak (NN, br. 22/2012.).

** Najniža mirovina priznata prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (NN, br. 174/2004.), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2005.

KORISNICI MIROVINA PREMA SVOTAMA MIROVINA, VRSTAMA MIROVINA I PROSJEČNIM MIROVINAMA KOJI SU PRAVO NA MIROVINU OSTVARILI PREMA ZAKONIMA O MIROVINSKOM OSIGURANJU - U VELJAČI 2014.

SKUPINE SVOTA MIROVINA	M I R O V I N A							
	UKUPNO		STAROSNA		INVALIDSKA		OBITELJSKA	
	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA
0	1	2	3	4	5	6	7	8
do - 500,00	76062	241,38	46736	232,80	16019	262,88	13307	245,62
500,01 - 1.000,00	87671	768,92	45301	755,13	18668	754,55	25702	802,53
1.000,01 - 1.500,00	130682	1.274,02	63094	1.275,14	31903	1.286,18	35685	1.259,39
1.500,01 - 2.000,00	233623	1.803,24	101537	1.799,95	70298	1.799,81	61788	1.812,54
2.000,01 - 3.000,00	316598	2.450,61	185445	2.479,16	66574	2.410,56	64579	2.409,94
3.000,01 - 4.000,00	163543	3.444,03	122655	3.456,59	21457	3.392,64	19431	3.421,50
4.000,01 - 5.000,00	61559	4.420,89	49979	4.423,32	5069	4.402,19	5611	4.419,16
5.000,01 - 6.000,00	21163	5.436,76	17956	5.446,50	1767	5.415,92	1420	5.339,82
6.000,01 - 7.000,00	7955	6.434,51	7077	6.436,43	658	6.423,60	220	6.405,36
7.000,01 - 8.000,00	3688	7.381,76	3378	7.386,59	269	7.309,49	41	7.457,48
veće od - 8.000,00	1731	8.831,17	1684	8.828,82	15	9.067,41	32	8.844,14
UKUPNO	1104275	2.258,09	644842	2.475,53	231617	1.985,62	227816	1.919,62

NAPOMENA: Od mirovina za siječanj 2012. (isplata u veljači) primijenjeni su zakoni: Zakon o dopuni zakona o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (NN, br. 114/2011.), Zakon o dopuni zakona o mirovinskom osiguranju (NN, br. 114/2011.) i Zakon o dopuni zakona o mirovinskom osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje (NN, br. 114/2011.).

Od obrade mirovina za siječanj 2014. (isplata u siječnju 2014.) zbog nedostupnog CIB-a HZMO-i: (Uredba o dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju - NN 112/2013.) čestavljena je isplata mirovina za 20.914 korisnika (794 korisnika mirovina s predivalitetom u Republici Hrvatskoj i 20.120 u inozemstvu).

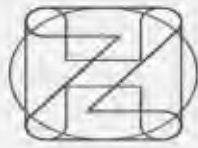
Od obrade mirovina za siječanj 2014. (isplata u veljači 2014.) u primjeni je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o smatranju mirovina određeni, odnosno ostvarenih prema posebnim propisima o mirovinskom osiguranju (NN, br. 157/2013.).

NAKLADNIK: HZMO - Središnje uredište
UREĐUJE: Ured za dohodak i rente

K. Mirovina 3 - 10 000 Zagreb
www.mirovinsko.hr

Za nakladnika: Srećko Vuković
Telefonske pripreme: M. Ilić, J. Jurić, F. Gurović
Grafički uređila: Maja Kos

Lektorirala: Dajana Karasin
e-mail: urednistvo@mirovinsko.hr
fax: 014555-156

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE
U OŽUJKU 2014.

NOVINE U HZZO-u U PROVOĐENJU PRAVA IZ OBVEZNOG ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA U 2014. GODINI

Upravno vijeće HZZO-a usvojilo je slijedeće opće akte kojima se propisuju prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja:

PRAVILNIK O UVJETIMA I NAČINU OSTVARIVANJA PRAVA IZ OBVEZNOG ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

U skladu sa donesenim novim Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju („Narodne novine“ broj 80713. i 137/13.- u daljnjem tekstu: ZOZO) potrebno je bilo uskladiti opće akte HZZO-a kojima se uređuju prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja te je na sjednici Upravnog vijeća HZZO-a održanoj 26. veljače 2014. godine doneseno:

NOVI PRAVILNIK O UVJETIMA I NAČINU OSTVARIVANJA PRAVA IZ OBVEZNOG ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

Kao osnovni opći akt kojim se razrađuju uvjeti i način ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja utvrđena ZOZO-om.

Pravilnikom se propisuju:

- uvjeti i način utvrđivanja statusa osiguranik u obveznom zdravstvenom osiguranju prema osnovama osiguranja utvrđenih ZOZO-om,
- uvjeti i način utvrđivanja statusa osigurane osobe člana obitelji osiguranika,
- ovlast HZZO-a da na temelju podnesene prijave ili na osnovi podataka zaprimljenih službenim putem od nadležnih tijela koja imaju ovlast prikupljanja i dostave podataka radi prijave na obvezno zdravstveno osiguranje utvrđuje status u obveznom zdravstvenom

osiguranju te izdaje odgovarajući dokument kao dokaz (kopiju ovjerene prijave, zdravstvenu iskaznicu),

- uvjeti i način ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu iz obveznog zdravstvenog osiguranja, koja se ostvaruje u Republici Hrvatskoj u ugovornim zdravstvenim ustanovama ili kod ugovornog zdravstvenog radnika privatne prakse te kod ugovornih isporučitelja ortopedskih i drugih pomagala, odnosno na korištenje zdravstvene zaštite u drugim državama članicama Europske unije, državama s kojima Republika Hrvatska ima sklopljen međunarodni ugovor kojim je uređeno pitanje korištenja zdravstvene zaštite, te u trećim državama koje nisu države članice Europske unije i ugovorne države te pravo na upućivanje na liječenje u inozemstvo u skladu sa posebnim općim aktom HZZO-a o prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti,

I. pravo na zdravstvenu zaštitu obuhvaća:

1. primarnu zdravstvenu zaštitu kod izabranog doktora opće/obiteljske medicine, ginekologa, pedijatra, doktora dentalne medicine, uključujući:

- liječenje u kuću osigurane osobe (kućna posjeta, kućno liječenje, pružanje hitne medicinske pomoći u stanu osigurane osobe,
- zdravstvenu njegu u kući osigurane osobe,
- hitnu medicinsku pomoć,
- sanitetski prijevoz,
- laboratorijsku dijagnostiku na razini primarne zdravstvene zaštite,

2. specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu koja obuhvaća konzilijarni pregled, dijagnostičke pretrage, drugo mišljenje doktora specijaliste, konzultacije izabranog doktora i doktora specijaliste, specijalističke preglede sa cjelovitom obradom, pregled i obradu kroz objedinjeni hitni bolnički prijem, prije operativnu obradu, specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu u ambulantnoj fizikalnoj medicini i rehabilitaciji te fizikalnu medicinu i rehabilitaciju u kući osigurane osobe,

3. bolničku zdravstvenu zaštitu koja obuhvaća bolničko liječenje u bolnicama za liječenje akutnih bolesti, subakutnih i kroničnih bolesti, koje se provodi u bolnicama za liječenje duševnih bolesti, plućnih bolesti, djece sa trajnim psihofizičkim smetnjama te fizikalnom medicinom i rehabilitacijom, kao i ambulantno liječenje (mala kirurgija, višednevno ponavljajuće liječenje, aplikacija ponavljajuće terapije) i dnevna bolnica (jednodnevna kirurgija, liječenje kojem može prethoditi ili iz kojeg može proizaći dijagnostika),

- pravo na smještaj uz dijete na bolničkom liječenju, kojeg mogu ostvariti:
- majka djeteta kada postoji potreba dojenja
- jedan od roditelja djeteta mlađeg od 5 godina života te jedan od roditelja djeteta sa teškoćama u razvoju,
- jedan od roditelja djeteta mlađeg od 18 godina, oboljelog od malignih bolesti ili srodne bolesti koja neposredno ugrožava život, a u slučaju da ugovorna bolnička zdravstvena ustanova nema dostatnih smještajnih kapaciteta, roditelj djeteta ostvaruje pravo na naknadu troškova smještaja u visini do maksimalno 170,00 kuna po danu liječenja.

Naime, HZZO će plaćati bolnički smještaj roditelja uz djecu oboljelu od bolesti koje neposredno ugrožavaju život, kao što su npr. aplastična anemija, premaligna stanja, imunodeficijencije i druge slične bolesti koje po svojoj prirodi nisu maligne, ali je tijekom bolesti i način liječenja sličan ili istovrstan kao i kod malignih bolesti. Do sada su pravo na plaćeni smještaj imali samo roditelji djece koja se liječe od malignih bolesti.

4. ortopedska i druga pomagala u skladu sa posebnim općim aktom HZZO-a o ortopedskim i drugim pomagalima,

5. dentalna pomagala i ortodontske naprave u skladu sa posebnim općim aktom HZZO-a o dentalnoj zdravstvenoj zaštiti,

6. pravo na lijekove utvrđene osnovnom i dopunskom listom lijekova HZZO-a koji se osiguranim osobama propisuju na recepte u skladu sa posebnim općim aktom HZZO-a o propisivanju lijekova na recept, odnosno primjenjuju u liječenju na primarnoj, sekundarnoj ili tercijarnoj razini zdravstvene djelatnosti ili na razini zdravstvenih zavoda

- uvjeti i način ostvarivanja

II. Pravo na novčane naknade:

1. prava na naknadu plaće za vrijeme privremene nesposobnosti za rad, koju ostvaruje osiguranik HZZO-a kojem je privremenu nesposobnost utvrdio izabrani doktor opće/obiteljske medicine ili za osiguranicu doktor ginekolog iz domene svoje nadležnosti,

- uvjeti i način utvrđivanja osnovice za izračun naknade plaće za vrijeme privremene nesposobnosti/spriječenosti za rad

- osnovica za naknadu plaće čini 6 mjesečni prosjek plaće prije dana utvrđene privremene nesposobnosti za rad

- visina naknade plaće koja tereti sredstva HZZO-a iznosi:

1. 70% osnovice za naknadu za prvih šest kalendarskih mjeseci neprekidne privremene nesposobnosti

2. 80% od osnovice za naknadu plaće od prvog slijedećeg dana nakon isteka roka neprekidnog trajanja privremene nesposobnosti/spriječenosti iz točke 1.

3. 100% od osnovice za naknadu u slučaju (komplikacije u trudnoći, rodiljni dopust, njega oboljelog djeteta mlađeg od tri godine, za vrijeme privremene nesposobnosti za rad zbog transplatacije živog tkiva i organa u korist druge osobe, dok je osiguranik izoliran kao kliconoša ili zbog pojave zaraze u njegovoj okolini)

4. 50% zadnje isplaćene naknade plaće od prvog slijedećeg dana nakon isteka 18 mjeseci privremene nesposobnosti za rad po istoj dijagnozi bolesti, bez preki- da).

2. uvjeti i način ostvarivanja prava na naknadu troškova prijevoza u svezi sa korištenjem prava na zdravstvenu zaštitu

koju osigurane osobe HZZO-a ostvaruju na osnovi tiskanice putnog naloga kojeg popunjava izabrani doktor ili nadležna osoba HZZO-a u slučaju korištenja prava na prekograničnu zdravstvenu zaštitu i na osnovi ovjere ugovornog subjekta HZZO-a kod kojega je osigurana osoba koristila zdravstvenu zaštitu.

III. uvjeti i način ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja

1. prava na zdravstvenu zaštitu

pravo na zdravstvenu zaštitu tereti sredstva HZZO- kad je ta zdravstvena zaštita korištena u skladu sa ZO- ZO-om i općim aktima HZZO-a

2. pravo na novčane naknade

- naknada plaće na osnovi izvješća o privremenoj nesposobnosti za rad

- naknada troškova prijevoza na osnovi tiskanice putnog naloga

IV. Zaštita prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja

prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja, u pravilu, se ostvaruju bez donošenja rješenja, na temelju odgovarajuće dokumentacije, a na zahtjev osigurane osobe izdaje se rješenje u upravnom postupku protiv kojega osigurana osoba može izjaviti žalbu, a protiv drugostupanjskog rješenja HZZO-a žalba nije dopuštena, već se protiv tog rješenja može pokrenuti upravni spor.

PRAVILNIK O IZMJENAMA PRAVILNIKA O ORTOPEDSKIM I DRUGIM POMAGALIMA

Povoljnija cijena pomagala

Pravilnikom o izmjeni Pravilnika o ortopedskim i drugim pomagala na Popis ortopedskih i drugih pomagala HZZO-a uvršten je veliki broj istovrsnih pomagala, no po novoj povoljnijoj cijeni, nižoj za 10 posto. Riječ je o pomagala kao što su oblozi na rane, pomagala za urogenitalni sustav, antidekubitalna pomagala i drugo. Uvrštavanje pomagala po povoljnijoj cijeni osiguranicima će omogućiti veću kvalitetu i dostupnost pomagala.

Ujedno su kao sastavni dio Pravilnika izmijenjene i tiskanice potvrda o ortopedskom i drugim pomagala.

ODLUKA O IZBORU PROVODITELJA DIJAGNOSTIČKO-TERAPIJSKOG POSTUPKA HIPERBARIČNE OKSIGENOTERAPIJE

Hiperbarična oksigenoterapija i dalje na teret HZZO-a

Radi smanjenja Nacionalne liste čekanja HZZO je proveo Natječaj za sklapanje ugovora o provođenju dijagnostičko/terapijskih postupaka hiperbarične oksigenoterapije, te su Odlukom Upravnog vijeća HZZO-a izabrani najpovoljniji ponuditelji na sekundarnoj i terciarnoj razini zdravstvene djelatnosti za postupke hiperbarične oksigenoterapije i medicinski pomognute oplodnje.

Završen projekt sustava za poslovno upravljanje u zdravstvu

Nakon održane sjednice Upravnog vijeća HZZO-a 26. veljače 2014. godine predstavljen je zajednički pro-

jekt HZZO-a i Ministarstva zdravlja o poslovnom upravljanju u zdravstvu (CHBIS).

Rezultat projekta je mogućnost centraliziranog korištenja različitih izvora podataka (sve baze podataka u HZZO-u, svi registri i baze podataka u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo (HZJZ) te ostali budući registri u zdravstvu).

Povezivanje u smislene analitičke odnose bit će dobar temelj za kratkoročno i dugoročno planiranje te za provođenje ostalih strateških projekata u zdravstvu. Kao korisnici sustava CHBIS predviđeni su:

- Ministarstvo zdravlja
- HZZO
- HZJZ
- Agencija za kvalitetu i akreditacije u zdravstvu.

U zdravstvu su se do sada koristile ograničene metode upravljanja podacima s obzirom na tehnologiju, dostupnost, integracijske i analitičke mogućnosti i ažurnost.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB

www.hzzo-net.hr

Za nakladnika: ravnatelj prim. Siniša Varga, dr.med.dent.
Urednica priloga: Jasenka Pap, dipl.iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

SLAVONSKI BROD

Prava za žene

Vodstvo slavonskobrodske podružnice Sindikata umirovljenika Hrvatske i ove godine planiralo je u sklopu programa svoga rada realizirati brojne i raznovrsne aktivnosti.

Dakako, brojno članstvo Podružnice SUH-a najviše se raduje izletima u bližu i dalju okolinu, ali i druženjima u povodu značajnijih praznika. Prvi u nizu takvih, ovogodišnjih, druženja bilo je u ožujku u prostorima zgrade Sindikata u Mesićevoj ulici u Slavonskome Brodu, a u povodu obilježavanja međunarodnog Dana žena. U prigodi domjenka i veselog druženja svojih članica i članova predsjednik Podružnice SUH-a Slavanskoga Broda Ivica Šimek uz pozdrave i čestitke članicama toga Sindikata kraćim obraćanjem podsjetio je na značenje Dana žena i dugogodišnju borbu žena za ostvarenje

njihovih temeljnih ljudskih prava. Članicama Podružnice SUH-a Šimek je uručio crvene karanfile, a nakon toga druženje je nastavljeno uz glazbu i ples. Šimek ističe kako će obilježavanje ne samo Dana žena nego i drugih značajnijih datuma u programu rada brodske podružnice SUH-a ubuduće biti tradicionalno.

STUDENTSKI GRAD

Učlani se - u šoping centru?!

Sindikalna podružnica umirovljenika zagrebačkog naselja Studentski grad, dobila je priliku promovirati svoj rad u trgovačkom centru Garden mall. Čudno ili ne?

Za predloženi program od strane Podružnice Studentski grad dobiven je prostor na prvom katu i mogao se koristiti 14 dana. U tom prostoru napravljena je prava velika multi-medijska izložba ili bolje reći - umjetnički happening.

Na zidovima i stolovima likovni radovi - od slika na platnu, svili, grafika, akvarela, zatim ručnih radova, oslikanog

stakla, salveta i quilling tehnika, fotografija do ukrašenih sportskih rekvizita, a izložena su i osvojena odličja s brojnih natjecanja. Na zidu se "vrtjela" video projekcija o djelovanju same podružnice, a sve je popraćeno i na njezinoj Facebook stranici.

19. veljače je bilo najburnije, kad je svečano otvorena izložba uz kulturno umjetnički program na kojem su nastupali: Plesna skupina "Step by step", akrobatski rock 'n' roll klub "Buba" te klapa "Prvi komin Snježanin", koji su svojim

ČAKOVEC

Zajedno je bolje

Podružnica Čakovec Sindikata umirovljenika Hrvatske u veljači je ponovno pokrenula aktivnosti te je, uz redovite poslove i sastanke, organizirano i druženje članova u G. Kuršancu, na rijeci Dravi, u prostora-

rijama HVIDR-e, tijekom kojeg je uz odličan grah organizirano i sportsko takmičenje u visećoj kuglani, pikadu i beli. Još malo i uskoro bi se mogli organizirati i sportski susreti SUH-a za cijelu Međimursku županiju - izvijestio je Josip Zanjko, predsjednik Podružnice.

ĐAKOVO

Misija radosti

Podružnica SUH-a Đakovo je u protekloj, ali i ovoj novoj 2014. godini itekako aktivna. Za 50-tak umirovljenika organizirali smo uspješno ljetovanje u Baškoj Vodi, naši članovi su boravili i sedam dana u Bizovačkim toplicama, a nismo zaboravili niti hladnu zimu - organizirali smo i prodaju ogrjevnog drveta za naše članove.

ve.

Nikada ne izostaju ni zabave za umirovljenike pa se tako stotinjak umirovljenika veselilo za Novu godinu i Valentinovo. Ove godine smo po drugi put bili sudionici na 2. Sportskim igrama HSU-a u Đakovu u šahu, beli i pikadu i od 12 ekipa osvojili prvo mjesto i zlatne medalje.

I ove godine namjeravamo nastaviti s već uspješnim akcijama organiziranja ljetovanja u rujnu, kupanja u Bizovačkim toplicama, sportske susrete SUH-a u Vuki kao i mnogim drugim aktivnostima kojima život umirovljenika želimo učiniti radosnijim - naglasio je sa smješkom Željko Kovač, predsjednik Podružnice SUH-a Đakovo, te dodao ozbiljnijim glasom: - Naravno, ne zaboravljamo niti akcije solidarnosti, borbu za prava umirovljenika na nacionalnoj i gradskoj razini, i tu nećemo posustati.

nastupima oduševili prisutne. Za vrijeme trajanja izložbe, sve do 3. ožujka, predstavili su se i Hrvatsko glazbeno društvo "Čarobna frula", Pjevačko društvo "Novi Zagreb", SUH-ova Podružnica "Granešinski Novaki" sa svojom Dramskom grupom "Veseli pajdaš", te KUD "Dubrava" i KUD "Oporovec". Članovi su organizirali i različite radionice.

Izložba je bila medijski popraćena, a obišli su je i čelnici SUH-a - zamjenik predsjednice Milan Tomičić, te potpredsjednice Milica Čavkić i Biserka Budigam, koje nisu kri-

le zadovoljstvo vidjenime. Osoblje marketinga Garden Mall-a je također bilo više nego zadovoljno, te su predložili da se izložba produži na još dva tjedna, što ovog puta ipak nije bilo moguće.

- Podružnica zahvaljuje svima koji su svojim doprinosom, na bilo koji način, pomogli da se ovaj program realizira u cijelosti. Radosno zaključujemo kako se i u šoping centru može razveseliti stare i steći nove članove - zaključila je predsjednica Podružnice Zdenka Ladišić. (Snježana Živčić)

SPLIT

Život je maskenbal

Maškare će moru maškare... Luda i vesela noć u restoranu Bolero. Ništa nije morilo umirovljenike 25. veljače na maskaranoj fešti. Udruga SUH Po-

družnica Split priredila je bogat karnevalski program za svojih 130 članova. 130 umirovljenika s maskama, zajedno s mladim plesačima KUD Ma-

kedonija, nastupali su i zabavljali se do kasno u noć. Još jednom se pokazalo da mladi i "stari" mogu zajedno. Okrenuli smo običaje te se "princ karnevala" - Krnjo nije spaljivao već bušio. Bio je napravljen od balona.

Ovogodišnji maskenbal bio je pravi doživljaj. Dodijeljena je nagrada za najbolju masku. Prvo mjesto osvojila je članica Podružnice SUH-a Zdenka Gvozdrenović s maskom Čarlija Čaplina. Muzički i plesni program, zajedno s predsjednicom Podružnice, pripremile su članica Olgica Barbir i voditeljica programa Silvana Savić. Razišli smo se sa željom da se vidimo dogodine na maskenbalu sa još boljim maskama - izvijestila je predsjednica Podružnice Asja Tomin.

FOTKA IZ ALBUMA

Splićani u Vukovaru:

Udruga SUH Podružnica Split organizirala je trodnevni izlet u Slavoniju. Članovi podružnice posjetili su Memorijalni centar na Ovčari te položili vijenac na grob poginulim vukovarskim žrtvama. Vratili su se puni dojmova, tuge u srcima, ali i ponosa.

HUMANA AKCIJA

Duhom rasteš i ponovo se radaš

Náš prijatelj, Plemeniti Čovjek (neka mu je tako ime u ovom članku) član je Kluba vojnih umirovljenika pri Udruzi SUH Podružnica Split u velikoj je zdravstvenoj nevolji.

Prije više od dvije decenije, zbog iznenadnih bolova u oku te nakon neuspjele operacije u bolnici KBC Split izgubio je desno oko. Krajem 2013. naglo mu se pogoršao vid na lijevo oko, tako da više ne vidi čitati ni normalno pisati, a preko dana se kreće u tami kao da je noć.

Dva su liječnika oftalmologa iz Splita preporučila hitnu operaciju koja bi bila šansa za spas vida, ali cijena te operacije iznosi najmanje 9500 kuna. Na žalost, on taj novac nije imao.

Krio je tu nevolju od nas, ali se suznih očiju, jednoga dana povjerio Predsjedništvu Kluba vojnih umirovljenika pri splitskoj podružnici SUH-a. Tada se predsjednik KVVU-a Friedrich Moretti obratio članovima za novčanu pomoć, po principu neka svatko da koliko može. Ovu humanu akciju podržala je i predsjednica Udruge SUH Podružnice Split, Asja Tomin, te je istovrsnim apelom pozvala sveukupno članstvo na humanu akciju. Unatoč oskudici, dobrotom se čovjek uvijek ponovno rada.

Akcija je uspjela. Náš plemeniti čovjek - vidi!

(Petar Vuković)

DUBROVNIK

U pohode Kotoru i Tivtu

Dubrovačka Podružnica Sindikata umirovljenika Hrvatske i ove je godine (u nedjelju 9. veljače) organizirala izlet u Kotor i Tivat s primarnim ciljem nazočiti tradicionalnoj (ove godine 1205.) Fešti sv. Tripuna, nebeskog zaštitnika Kotora i Kotorske biskupije. Sveti Tripun je rođen 232. godine u Frigiji u mjestu Kampsadi u tadašnjoj rimskoj provinciji Apamei u Maloj Aziji. U progonstvu kršćana koje je 249. godine dekretom proglasio rimski car Decije, mladog su Tripuna odveli iz rodnog mjesta u Niceju gdje je priznao da je kršćanin, te kako se ni nakon trodnevnog mučenja nije odrekao kršćanstva, odrubili su mu glavu.

Prvo spominjanje moći sv. Tripuna veže se uz ime Andreua Saracenis koji ih je donio u Kotor i u njegovu čast sagradio crkvu, a na oltarskoj pregradi uklesan je datum 13. I. 809. godine. To potvrđuje da Kotor već 1205 godina čuva i časti moći sv. Tripuna i prije pet godina proslavljena je 1200. obljetnica slavljenja sv. Tripuna. To ujedno potvrđuje nazočnost i tradiciju Hrvata katolika u Boki Kotorskoj više od 12 stoljeća.

I ovogodišnja je proslava, kao i svake godine, bila svečana, uz sudjelovanje Gradske glazbe, trombunjera i Bokeljske mornarice koja je na Trgu sv. Tripuna ispred katedrale (nakon podnošenja prijavka i ispaljivanja plotuna) odigrala tradicionalno kolo u čast sveca. Svečanu svetu misu služio je vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić, uz sudjelovanje kotorskog biskupa msgr. Ilije Janjića i dubrovačkog biskupa msgr. Mate Uzinića, te brojnih svećenika. Misnom slavlju, kao i cijeloj proslavi, nazočili su između ostalih: gradonačelnica Kotora Marija Maja Čatović, predsjednik Skupštine Općine Kotor Nikola Bukilica, predsjednik Hrvatskog građanskog društva Crne Gore Mirko Vičević i brojni drugi. Nakon svečane svete mise slijedila je procesija s moćima sv. Tripuna.

Kotorska katedrala jedna je od najstarijih, ne samo kato-

ličkih nego svih crkava u Europi, pa je primjerice starija i od crkve Notre Dame u Parizu 69 godina, a od bazilike Sv. Petra u Rimu 460 godina. Veličinom i ljepotom arhitektonskog sklada katedrala se od izgradnje isticala među brojnim kotorskim katoličkim crkvama (kojih je još u drugoj polovici 18. stoljeća bilo čak 30, i 7 samostana, a danas ih je još 12). Izvorni izgled katedrale izmijenjen je rekonstrukcijama nakon brojnih potresa koji su je znatno oštetili, osobito onaj iz 1667. godine (koji je razorio i naš Grad) koji je potpuno srušio zapadnu fasadu i romaničke zvonike, pa su Kotorani (kroz 13 godina) izgradili (od korčulanskog kamena) nove zvonike, zapadnu fasadu i trijem s terasom. Katedrala sv. Tripuna jedinstvena je po bogatstvu radova duhovne i svjetovne vrijednosti, tu su između ostalog freske iz 14. stoljeća i bogata riznica radova domaćih i venecijanskih zlatara.

U Kotoru smo i ove godine ostvarili susret s članovima Hrvatskog građanskog društva Crne Gore - Podružnice Bar.

Nakon Kotora, slijedila je polusatna vožnja u Tivat, gdje smo objedovali, a potom su zbog kiše u šetnju krenuli samo najodlučniji. (Kruno Koroman)

UMAG

Tri „ženska kantuna“

Prema tradiciji Podružnica SUH-a Umag organizirala je druženje za Međunarodni dan žena u restoranu Lido-Marina, a zabavljalo se 120 članova.

Skup je pozdravio predsjednik Podružnice Anton Pertot, kratko se osvrnuvši na početke obilježavanja Dana žena od 1909. godine Deklaracijom Socijalističke partije Amerike. Ovim je iskazana počast za 140 nezaštićenih žena koje su poginule u požaru tvornice u New Yorku. Na prijedlog Clare Zetkin i Rose Luksemburg u Kopenhagenu je ustanovljen Međunarodni dan žena. Time je započela borba za poboljšanje uvjeta rada općenito, a osobito za žene. Na žalost, i danas je položaj žena u društvu težak; one se i dalje moraju boriti za stjecanje odnosno održavanje stečenih prava.

Pred ženama se danas nalaze teški zadaci. One moraju biti dobre, odgovorne i radišne radnice, dobre domaćice, dobre majke - odgojiteljice svoje djece i na kraju - dobar „baka servis“. S pravom postoji uzrečica da „žena drži tri kantuna kuće“.

Na druženju su prisutnim ženama upućene iskrene čestitke uz tradicionalni crveni karanfil - sitni znak pažnje.

Zabava je nastavljena druženjem uz večeru, piće i ples. Dobra muzika nas je svojim repertoarom vratila u mlade dane, a zadovoljstvo su sudionice i sudionici potvrdili izraženim veseljem, plesom i pjesmom. Na rastanku su svi iz duše zapjevali „Krasna zemljo, Istro mila“, i dogovorili susret i sljedeće godine.

Zašto žrtve šute

Piše: Biserka Budigam, psihologinja

Nasilje nad starijim osobama se najčešće odvija u vlastitom domu te je zbog zatvorenosti i specifičnosti obiteljskih odnosa najmanje poznato. O njemu se baš i ne govori, a još manje čini kako bi se spriječilo dok je problem još u začetku.

Prema definiciji Svjetske zdravstvene organizacije, zlostavljanje starijih osoba je „pojedinačan i opetovani čin ili nedostatak odgovarajućeg postupanja, koje se događa u bilo kojem odnosu očekivanja i povjerenja, a koje uzrokuje štetu, bol, nepriliku i/ili nevolju starijoj osobi“. Nasilje možemo podijeliti prema mjestu odvijanja i prema obliku nasilnog ponašanja. Uz već spomenuto nasilje u vlastitom domu, postoji i institucionalno, tj. nasilje u ustanovi ili privatnom domu umirovljenika i sl. No, zbog nadzora bilježi se manje slučajeva nego u obitelji, osim u slučaju kad djeca smjeste starijeg roditelja u dom bez njegovog ili njezinog pristanka, pa je i to oblik prisile odnosno nasilja.

Postoji i strukturalno, tj. nasilje društva, koje se očituje kao tzv. ageizam, što podrazumijeva diskriminaciju i stereotipizaciju osoba na temelju njihove životne dobi. Ova je pojava sve prisutnija u suvremenom društvu, opće je prihvaćena i uglavnom je se tolerira.

Oblici i posljedice zlostavljanja

Uz zanemarivanje i fizičko zlostavljanje, starije osobe mogu trpjeti i psihičko zlostavljanje, primjerice nazivanje pogrdnim imenima, prijetnje da će ostati sami ili da neće dobiti hranu i skrb, socijalna izolacija i zabranjivanje posjeta, tajenje informacija na koje imaju pravo, ponižavanje i slično. Tu je i financijsko zlostavljanje u koje spada krađa mirovi-

ne i druge imovine starijih osoba, prodaja njihove imovine bez njihovog pristanka, zloupotreba punomoći, otvaranje njihove pošte, potpisivanje dokumenata umjesto njih i slično. Posebno je osjetljivo i ružno pitanje seksualnog zlostavljanja, koje se kreće od dodirivanja ili razgoličivanja starije osobe bez njenog pristanka, pa do najtežih oblika - silovanja i sodomije.

Posljedice zlostavljanja mogu biti fizičke (ozljede, kronična bol, glavobolja, nesanica, problemi s hranjenjem), psihičke (anksioznost, strah, depresija), društvene (ovisnost, povlačenje, izoliranje) i bihevioralne, odnosno posljedice koje se odnose na ponašanje zlostavljane osobe, primjerice agresija, bespomoćnost, smanjena sposobnost suočavanja s problemima pa i pokušaji samoubojstva.

Nezaposleni unuci i djeca

Zanimljivo je da su neki oblici nasilja u obitelji vrlo često uvjetovani nezaposlenošću mladih. Koja je veza između nezaposlenosti mladih i zlostavljanja starijih? Nažalost navest ću samo dva najsvježija primjera:

Osamdesetogodišnja gospođa živi sa snahom i unukom u vrlo malom stanu. Snaha radi, ima vrlo mala primanja te je uzela kredit da bi vratila dug za neplaćene režije. Režije se pak vode na našu umirovljenicu kojoj je bila ovršena mirovina zbog nastalog duga. Unuka je nezaposlena, ne pohađa školu, nema nikakvu kvalifikaciju i već nekoliko godina traži posao. Ni prije nisu živjele skladno, jer tridesetak kvadrata stana nije dovoljno da se mogu opustiti i ne smetati jedna drugoj. Nedostatak novca naglo je svakodnevicu pretvorio u svade. Unuka je naročito agresivna prema baki jer smatra da nije pravedno da baka ima

svoj novac i da ga ne može dijeliti jer ni ona nema dovoljno. Svakodnevne svade i prijetnje baka više ne može trpjeti.

Spomenut ću i primjer 85-godišnjeg umirovljenika. Sin (55) i unuk (30) ne rade i nemaju nikakva primanja. Djed je vlasnik kuće na dobroj lokaciji, a sin i unuk zahtijevaju od njega da ju proda da bi imali više novca. Uz svade, česti su i fizički obračuni.

Pakao u kući

Još je teža situacija u obitelji u kojoj je mladi par uzeo kredit za stan, a onda su oboje ostali bez posla. Vratili su se k obitelji i tada je nastao pakao u kući. Tu je baka koju zlostavljaju svakoga dana da im da novac za cigarete i druge potrebe.

Starije osobe nerado govore o zlostavljanju u obitelji te rijetko prijavljuju svoje zlostavljače. Prijedlog za posjet Centru za socijalnu skrb, nekoj drugoj instituciji ili pomoć pravnika, eventualno saslušaju no rijetko poduzimaju drastičnije mjere. Prema nekim statistikama to učini tek svaka 14. osoba. Rezultati jednog pilot istraživanja na 303 osobe u dobi od 65 do 97 godina pokazali su da je 61,1% ispitanika u posljednjih godinu dana barem jednom doživjelo neki od oblika nasilja u obitelji. Najčešće je to bilo psihičko nasilje (24,1%), zatim materijalno (6,4%) i tjelesno nasilje (4,4%) te seksualno (2,1%). Kao najčešći počinitelji nasilja navode se suprug (30,15%), sin (16,64%) i kćer (14,01%). Počinitelje, dakle, ne treba tražiti daleko od vlastitog doma. Najtužnije je u svemu što žrtve najčešće šute i trpe. Nemojte prihvatiti takvu „formulu“, već se konzultirajte s psiholozima ili pravnicima (u SUH-u djeluje polivalentno savjetovalište!), te obranite svoje dostojanstvo.

Odgovara:

MILAN TOMIČIĆ
dipl. pravnik

Porez na nekretninu u izvanbračnoj zajednici?

Pitanje: Živim već duže vrijeme u izvanbračnoj vezi. Budući da namjeravam dignuti kredit za pokretanje obrta i nabaviti sredstava za rad veće vrijednosti, potrebna mi je nekretnina kojom bih jamčio povrat kredita. Moja nevjerenčana supruga je voljna prepisati stan na mene da bih mogao realizirati taj kredit. Trebam li u tom slučaju platiti porez na promet nekretnina ako sam u zakonom reguliranoj izvanbračnoj zajednici? (Z.S., Bjelovar)

Odgovor: Bez obzira što ste u izvanbračnoj zajednici duže vrijeme (morate biti najmanje tri godine), obveznik ste plaćanja poreza na promet nekretnina u visini od 5% od njihove vrijednosti. Isto vrijedi za kupoprodaju kao i za ugovor o dosmrtnom uzdržavanju. Nažalost, ova obveza za plaćanje poreza na promet nekretnina diskriminirajuća je u odnosu na bračnu zajednicu, što je razlog velikom nezadovoljstvu izvanbračnih partnera.

Fantomski susjed

Pitanje: Nakon smrti oca prije 25 godina, naslijedio sam građevinsku parcelu te sam temeljem pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju uknjižio pravo vlasništva u nadležnom zemljišnoknjižnom odjelu. Parcelu sam čitavo vrijeme kosio i uređivao. Međutim, tada se kao fantom pojavio moj susjed te protiv mene podigao tužbu kojom traži upis prava vlasništva za tu građevinsku parcelu. Svoje pravo potkrepljuje kupoprodajnim ugovorom kojim je parcelu kupio od mog pokojnog oca. Zanima me može li moj susjed dobiti spor iako sam kao vlasnik parcele u zemljišnim knjigama upisan ja, te je održavam i uređujem već 25 godina?

(K.R. Krapina)

Odgovor: Čudno je da je Vaš susjed čekao toliko dugo vremena da se pojavi kao vlasnik te da podigne tužbu za upis uknjižbe vlasništvu na toj građevinskoj parceli. Ne ulazeći u opstojnost kupoprodajnog ugovora, smatram da Vaš susjed ima male izgleda da uspije u sporu, prije

svoga zato što ste vlasništvo stekli temeljem ostavinskog rješenja koje je davno postalo pravomoćno. Osim toga, Vi preko 20 godina vršite vlasnička prava na spornoj parceli, što znači da ste i dosljednošću stekli pravo vlasništva - stoga je Vaša bojazan u pogledu uspjeha u sporu bez osnova.

Doživotno uzdržavanje - da ili ne

Pitanje: Vlasnik sam većeg komfornog stana u kojem stanujem sa suprugom. Budući da smo oboje poodmakle dobi, odlučili smo sklopiti ugovor o doživotnom uzdržavanju s mojim sinom iz prvog braka. S obzirom na to da sam samo ja vlasnik stana, a ugovorom želim zaštititi i svoju suprugu, postoji li mogućnost da se davatelj uzdržavanja obveže uzdržavati i moju suprugu, ako ja umrem prije nje?

Odgovor: Odgovor na postavljenu upit sadržan je u odredbi članka 579. st. 1. zakona o obveznim odnosima koji određuje "da se ugovorom o doživotnom uzdržavanju obvezuje jedna strana da će drugu stranu ili trećega uzdržavati do njegove smrti". To znači da se ugovorom o doživotnom uzdržavanju može odrediti da se ugovor odnosi na Vas i Vašu suprugu te da se ugovor izvršava do smrti Vas oboje.

Iz mirovine na posao

Pitanje: Korisnik sam prijevremene starosne mirovine, a po novom Zakonu o mirovinskom osiguranju gubim pravo na mirovinu ako se ponovno zaposlim. Budući da sam još uvijek radno sposoban te da mi se nudi zaposlenje s visokom plaćom, molim Vas da mi odgovorite mogu li nakon prestanka rada tražiti ponovno određivanje mirovine? (G.R., Bjelovar)

Odgovor: Nakon prestanka rada, korisniku prijevremene starosne mirovine pripada pravo tražiti ponovno određivanje miro-

vine, uz uvjet da je najmanje jednu godinu proveo u osiguranju o čemu se donosi rješenje. Zahtjevom za ponovno određivanje mirovine, korisnik ništa ne riskira jer će u najgorem slučaju dobiti mirovinu koju je imao prije novog zaposlenja.

Obiteljska mirovina

Pitanje: Sredinom godine navršavam 50 godina i stječem pravo na obiteljsku mirovinu koja mi pripada po pokojnom mužu. Budući da namjeravam stupiti u brak, zanima me gubim li pravo na obiteljsku mirovinu koju sam stekla po pokojnom mužu? (V.V., Zagreb)

Odgovor: Savjetujem Vam da se strpite u pogledu sklapanja braka sve dok ne navršite 50 godina jer ćete tako steći pravo na obiteljsku mirovinu po pokojnom mužu, a zadržat ćete pravo na obiteljsku mirovinu i u slučaju sklapanja novog braka.

Daleko je Australija

Pitanje: Supruga i ja namjeravamo posjetiti sina u Australiji i ostati koliko god nam tamošnji propisi budu dozvoljavali. Problem nam je stan kojeg smo s otkupom stekli u Hrvatskoj. Bojimo se iznajmiti ga nepoznatim osobama koje ga mogu nepažnjom teško oštetiti, a nismo sigurni bi li u uredno plaćali režije. Postoji li neka druga mogućnost kojom bi bili zaštićeni od nesavjesnog postupanja osobe kojoj bismo povjerali naš stan? (B.K., Split)

Odgovor: Uz mogućnost iznajmljivanja stana, čime bi ostvarili prihod ali i postali porezni obveznik, postoji mogućnost davanja stana na čuvanje. U tom slučaju sklapate Ugovor o čuvanju stana s Vama poznatom osobom. Ona se obvezuje čuvati ga za vrijeme Vašeg izbjavanja te uredno plaćati sve pripadajuće režije. Zauzvrat, čuvar stana ima pravo na besplatno stanovanje. U svakom slučaju, apsolutna sigurnost za očuvanje stana ne postoji, stoga Vam predlažem da, bez obzira kakav ugovor sklopili (najam ili čuvanje), tražite od te osobe bjan-ko osobnu zadužnicu na određeni iznos koji bi bio dovoljan za saniranje stana po Vašem povratku. Ne propustite ovjeru tog sredstva osiguranja kod javnog bilježnika.

BESPLATNO PRAVNO SAVJETOVALIŠTE
za članove Sindikata umirovljenika
01 46 55 111 / kućni 244

Mato Obradović, predsjednik Županijskog povjereništva SUH-a Osječko-baranjske županije

Zajedno smo jači, još jači, najjači

Nakon odlaska u punu starosnu mirovinu 2001. godine, Mato Obradović se učlanio u Podružnicu SUH-a Osijek kako bi pomagao u njegovom radu i aktivnostima. Uz posao na željeznici kojeg je obavljao cijeli radni vijek, ima i dugogodišnje iskustvo u sindikalnom radu. Često je obavljao funkciju sindikalnog predstavnika, a 2005. godine je izabran za predsjednika Podružnice, 2006. za Županijskog povjerenika i člana Glavnog odbora SUH-a, a 2008. godine za člana Predsjedništva GO SUH-a. Od 2012. je i potpredsjednik SUH-a.

- Prema Zakonu o udrugama, 2008. godine smo se registrirali kao Udruga Sindikata umirovljenika Hrvatske Osijek (skraćeno Udruga SUH Osijek), kako bismo mogli dobiti financijsku pomoć od grada i županije, no ostali smo dijelom SUH-a. Osobno kao predsjednik Županijskog povjereništva, neprekidno radim na obnovi i jačanju podružnica na svom području i vjerujem da ćemo i dalje jačati - prisjeća se Mato i dodaje:

- Dosta pozornosti pridajemo i sportsko-rekreativnim aktivnostima. Osječko baranjska županija je pokrovitelj sportsko-rekreativnih susreta SUH-a od 2007. godine. U igrama „Sport za sve“ u organizaciji grada Osijeka, naše predstavnice se natječu u pikadu za žene i redovito osvajaju pehare. Igre se svake godine organiziraju u drugom mjestu, a ove je godine domaćin susreta Podružnica Vuka. Mi polazimo od one Hipokratove: „Ako bismo svakom pojedincu mogli odrediti odgovarajuću količinu hrane i vježbi, ni previše, ni premalo, pronašli bismo najsigurniji put do zdravlja.“- naglašava Mato.

Sastanke održavaju svake srijede u Osijeku, u prostoru čije je korištenje grad besplatno omogućio. Na sastancima, koji su veoma dobro posjećeni, informiraju članove o radu SUH-a, kao i općinskih, županijskih i državnih organa, s naglaskom na osobe treće životne dobi. Potpisali su 2005. i sporazum o suradnji s umirovljenicima mađarskog grada Pečuha, pa sad redovito održavaju susrete, zajednički analiziraju položaj i status umirovljenika u svojim zemljama i razmjenjuju iskustva..

- Veoma su aktivne naše članice koje dva puta tjedno idu na tjelovježbu, što financira naša udruga. Također, po uzoru na članice Podružnice u Donjem Miholjcu, neke naše članice dva puta tjedno uz rijeku Dravu. koriste tzv. nordijsku tehniku hodanja sa štapovima kako bi poboljšale zdravlje i tjelesnu kondiciju. Među članovima je prisutan i veliki interes za turistička putovanja, ljetovanja, posjete toplicama i izletima. Uz jednodnevna i dvodnevna, odlazili smo i na desetodnevna putovanja te posjetili gotovo sve zemlje Europske unije. Također bih spomenuo i naš božićni domjenak kojeg organiziramo svake godine i koji je za članove besplatan. Tom prilikom članovima s mirovinama do 2.000 kuna darujemo i po 300 kuna potpore - ponosno spominje Mato samo dio brojnih aktivnosti.

Na veliko zadovoljstvo osječkih umirovljenika, omogućen im je gradski javni prijevoz za samo 20 kuna mjesečno, a ostvareni su i popusti za članove, primjerice u očnoj poliklinici, optici i ljekarni. Pokušavaju život umirovljenika učiniti društveno uključenim, zanimljivim i zaštićenim. Ovo sa zaštitom - političkom, pravnom, socijalnom - SUH-u je u prvom planu.

- Moram izraziti zadovoljstvo zbog svojeg sudjelovanja u nastojanjima SUH-a da položaj umirovljenika u Republici Hrvatskoj dovede na položaj koji će im omogućiti dostojan život. Razlozi za osnivanje SUH-a još su uvijek prisutni. Mirovinski sustav je nažalost od samog početka postavljen krivo. Pokušaj njegove reforme su se pokazali neefikasima jer su ga trebali promijeniti oni koji su ga tako nakaradno postavili.

Nije li smiješno da smo svi izdvajali isti postotak sredstava za javni mirovinski fond međugeneracijske solidarnosti, a kad je došlo vrijeme da ga koristimo... sad svatko po drugim kriterijima?! To je dovelo do razlika između starih, novih i najnovijih umirovljenika - onih koji su i u II. stupu.

Kemijanje s raznim dodacima je napravilo još veću zbrku i nepravde u mirovinama. Dok god svi oni koji su pod istim uvjetima izdvajali za mirovinski fond ne budu imali iste mirovine, mi ćemo nažalost imati posla. Ne smijemo posustati u nastojanjima za pravednim mirovinama.

Sindikate koji danas protestiraju protiv novog Zakona o radu treba podržavati u svakoj prilici i na svakom mjestu - snaga sindikalne borbe za prava i dostojanstvo radnika i njihovog rada nama garantiraju naše mirovine! Provedimo u stvarnost „Zajedno smo jači!“ - obrazlaže agilni i vječno mobilni županijski „povjerenik“ SUH-a.

- Posljednja poruka? Često nisu potrebna ni bitna financijska sredstva ako postoji dobra volja i sloga. Možemo učiniti mnogo toga kako bi naši članovi osjetili zadovoljstvo što su članovi upravo SUH-a - svako druženje, razgovor, šetnja, zajednički odlazak u kino, kazalište ili na neku sportsku ili kulturnu manifestaciju predstavlja zadovoljstvo i slobodno vrijeme u trećoj životnoj dobi čini kvalitetnijim. Dodat ću na kraju i cjeloživotno učenje, što tek moramo razviti, jer čovjek koji je prestar da bi učio, vjerojatno je uvijek bio prestar da bi učio. A mi smo mladi i puni energije sve dok se aktiviramo i popravljamo svijet.- zaključio je Mato Obradović. (Marina Tripović)

